

SOURCES ON WHICH IS THE REAL WORLD

By Rabbi Dr. Nachum Amsel

These sources are from the book, "The Encyclopedia of Jewish Values" published by Urim, or the upcoming books, "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to Man" or "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to G-d" to be published in the future.

(1) משנה אבות ד:טז

רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוזדור. כדי שתכנס לטרקלין.

(2) ברכות ה., ברכות טז., שבת סג., שבת קכז.

כתיב: "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך", אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא, מר רבי אלעזר: מאי דכתיב: "כן אברכך בחייך בשמך אשך כפיך" "כן אברכך בחייך" זו קריאת שמע, "בשמך אשך כפיך" זו תפלה. ואם עושה כן עליו הכתוב אומר: "כמו חלב ודשן תשבע נפשי", ולא עוד אלא שנוחל שני עולמים, העולם הזה והעולם הבא, אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גליות בלבד ששה דברים אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא.

(3) משנה אבות ד:יז

היה אומר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה. מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא. מכל חיי העולם הזה:

(4) דברים ל:יז

העדתי בכם היום אֶת-השָׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּוֹת נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אֶתְּךָ וְיָרָעָד:

(5) אבות ב:א

דע מה למעלה ממך

(6) בבא מציעא לג.

אבדת אביו ואבדת רבו של רבו קודמת, שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא. ואם אביו חכם - של אביו קודמת.

(7) פסחים נ.

אמר רבי אלעזר: זה אור, שיקר בעולם הזה, וקפוי לעולם הבא. רבי יוחנן אמר: אלו נגעים ואהלות, שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעולם הבא. ורבי יהושע בן לוי אמר: אלו בני אדם, שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעולם הבא. כי הא דרב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד. כי הדר, אמר ליה אבוב: מאי חזית? אמר ליה: עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה. אמר לו: בני, עולם ברור ראיתי. ואנן היכי התם? - כי היכי דאיתו אנן הכא, הכי איתנן התם. ושמעתי שהיו אומרים: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

(8) בבא בתרא י':

וא"ר אבהו שאלו את שלמה איזהו בן העולם הבא אמר להם כל שכנגד זקניו כבוד כי הא דיוסף בריה דר' יהושע חלש אינגיד א"ל אבוב מאי חזית א"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה א"ל עולם ברור ראית ואנן היכי חזיתנן [א"ל] כי היכי דחשבינן הכא חשבינן התם ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן מאן נינהו אילימא ר"ע וחבריו משום הרוגי מלכות ותו לא פשיטא בלאו הכי נמי אלא הרוגי לוד

(9) רש"י על בבא בתרא י':

כנגד זקניו כבוד - אותם שחולקין להם כבוד בעולם הזה מחמת חכמת זקנתם :
עליונים למטה - אותם שהם עליונים כאן מחמת עושרן ראיתי שם שהם למטה :
ותחתונים למעלה - ראיתי עניים שהם בינינו שפלים שם ראיתם חשובים :
ואנן - בעלי תורה היאך איתנן היאך יש חשיבותנו :
כי היכי - דאיתנן הכא חשובים ונכבדים הכי איתנן התם :

10) רבינו גרשום על על בבא בתרא י':

אמר להן כל שכנגד זקניו כבוד. זה שקנה חכמה כלומר כל שחולקין לו כבוד בשביל חכמתו ולא משום עושרו : עליונים למטה. כלומר אותן שהן עליונים בעולם הזה בשביל עושרם ולא בגין חכמתם ושם בעולם הבא שרוין למטה : ותחתונים בעולם הזה שהם חכמים ומסכינין ובני מעשים טובים לא חשיבי הכא. לעולם הבא שרוין למעלה :

11) פסחים ב:

התם הכי קאמר דוד : אני אמרתי אך חשך ישופני לעולם הבא שהוא דומה ליום, עכשיו העולם הזה שהוא דומה ללילה אור בעדני.

12) משנה אבות ו:ט

... לפי שבשעת פטירתו של אדם. אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות. אלא תורה ומעשים טובים בלבד.

13) פירוש צרור המור על בראשית כד:א

... ולמה אמר "בא בימים". אבל פירושו האמיתי בא בימים האמתיים, הם הימים העליונים הנקראים "ימות עולם" (דברים לב, ז), ויוצא מעולם השקר הוא עולם הזה הדומה ללילה. כדאמרין במציעא (בבא מציעא פג:) "תשת חשך ויהי לילה" (תהלים קד, כ) זה העולם הזה הדומה ללילה וכו'. ולפי שבא בימים האמתיים, וה' בירך את אברהם בכל לא יחסר כל בה :

14) רמב"ם, מורה נבוכים א:ב

... ובשבילו נאמר בו שהוא 'בצלם אלוקים ובדמותו', ... ובשכל יבדיל האדם בין האמת והשקר ... וכאשר מרה ונטה אל תאוותיו הדמיוניות והנאות חושיו הגשמיות, כמו שאמר, "כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים" - נענש בשולל ההשגה ההיא השכלית, ומפני זה מרה במצוה אשר בעבור שכלו צווה בה, והגיעה לו השגת המפורסמות ונשקע בהתגנות ובהתנאות; ואז ידע שיעור מה שאבד לו ומה שהופשט ממנו, ובאיזה ענין שב. ולזה נאמר, "והייתם כאלוהים יודעי טוב ורע", ולא אמר, "יודעי שקר ואמת" או משיגי שקר ואמת - ואין בהכרחי טוב ורע כלל, אבל 'שקר ואמר'.

15) פירוש בן יהודע על פסחים נ.

שם עולם הזה נכתב ביו"ד ה"א ונקרא באל"ף דלת וכו'. נראה לי בס"ד טעם לזה, כי עתה מצוי השקר בעולם שהאדם מדבר בפיו מה שלא ראה בעיניו, וכן נמצא האדם שומע באזניו אזהרה מפי חכם ועושה מעשה בידיו להפך. ולכך אין זוכים שיוציאו בפייהם האזכרה כפי מה שרואין בעיניהם בספר תורה, ואין שומעין באזניהם האזכרה כפי מה שכתבה היד בספר תורה, כי היד כתבה יו"ד ה"א, ואזניהם תשמע אל"ף דל"ת, וכן עיניהם רואה בספר תורה יו"ד ה"א, ובפייהם מוציאים אל"ף דל"ת. אבל לעתיד אשר שפת אמת תכון לעד ויתבטל השקר לגמרי, אז זוכים לקרות בפה את השם בתורה כפי מה שרואין כתוב לעיניהם, ושומעין את השם באזניהם כפי מה שכתבו בידיהם.

16) כף החיים פלאגי כד

וכתב הרב הגדול חיד"א ז"ל... על כן הן בעודנו חי יחשוב מחשבות, כי התחבולות והעורמות הם מטבע מזוייף לגבי העולם הבא, כי הוא עולם האמת, ויכיר בחטאתיו ובהתרשלותו בתורה ובתפילה ובמצות, וימהר לשוב אל ה' וירחמהו, ואל אלקינו כי ירבה לסלוח...

17) מהר"ל, תפארת ישראל, פרק נט

בעוה"ב אשר הוא עולם האמתי לא בעוה"ז, שמצד עוה"ז שהוא עולם גשמי אין העולם הזה עולם האמת

18) מכתב מאליהו, חלק א, דף שד

... ובשבילו נאמר בו שהוא 'בצלם אלוקים ובדמותו', ... ובשכל יבדיל האדם בין האמת והשקר ... וכאשר מרה ונטה אל תאוותיו הדמיוניות והנאות חושיו הגשמיות, כמו שאמר, "כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים" - נענש בשולל ההשגה ההיא השכלית, ומפני זה מרה במצוה אשר בעבור שכלו צווה בה, והגיעה לו השגת המפורסמות ונשקע בהתגנות.

19) פירוש רוח חיים על משנה אבות ד"כב

שעל כרחך אתה נוצר - כי הנשמה אינה רוצה לירד לגוף אשר בעולם השקר הזה מן עולם קדוש עליון לעולם...

20) נפש החיים א:ד

וקרוב לשמוע שגם זה בכלל כוונתם ז"ל באבות דע מה למעלה ממך. ר"ל אם כי אינך רואה בעיניך העינים הנוראים הנעשים ממעשיך. אבל תדע נאמנה. כי כל מה שנעשה למעלי בעולמוי העליוני גבוה גבוהי. הכל ממך הוא על פי מעשיך לאן נוטים. על פיהם יצאו ויבואו :

21) תענית ח.

אמר רבי יוחנן: כל המצדיק את עצמו מלמטה מצדיקין עליו הדין מלמעלה,

22) תענית ה.

אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה.

23) יומא לט.

תנו רבנן: (אל) (מסורת הש"ס: [ולא]) תטמאו בהם ונטמתם בם, אדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה, מלמטה מטמאין אותו מלמעלה, בעולם הזה מטמאין אותו לעולם הבא. תנו רבנן: (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדשים אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, מלמטה - מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה - מקדשין אותו לעולם הבא.

24) נפש החיים א:ג

ברא הוא יתבי' את האדם והשליטו על רבי רבוון כחות ועולמות אין מספר. ומסרם בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו. וכל סדרי הנהגותיו. הן לטוב. או להיפך ח"ו. כי במעשיו ודבוריו ומחשבותיו הטובי' הוא מקיים ונותן כח בכמה כחות ועולמות עליונים הקדושים. ומוסיף בהם קדושה ואור. כמ"ש (ישעיה נ"א) ואשים דברי בפיך גוי לנטוע שמים וליסוד ארץ... ובהיפוך ח"ו ע"י מעשיו או דבוריו ומחשבותיו אשר לא טובים. הוא מהרס ר"ל כמה כחות ועולמות עליונים הקדושים לאין ערך ושיעור. כמ"ש (שם מ"ט) מהרסיד ומחריביך וגו'.

25) תהילים קכא:ה

די שְׁמַרְךָ ד' צִלְךָ עַל-יַד יְמִינְךָ:

26) נפש החיים א:ז

וז"ש דוד המע"ה ה' צלך על יד ימינך. היינו שכמו שנטית הצל של איזה דבר. הוא מכוון רק כפי תנועות אותו הדבר לאן נוטה. כן בדמיון זה כביכול הוא ית"ש מתחבר לנטות העולמו' כפי תנועות ונטיות מעשי האדם למטה.

27) תפילה של ספירת העומר

...שְׁבִזְכוֹת סְפִירַת הָעוֹמֵר שְׁסַפְרָתִי הַיּוֹם יִתְקַן מֵה שֶׁפָּגַמְתִּי בְּסַפְרָהּ (השייך לאותו הלילה). וְאֶטְהַר וְאֶתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ שֶׁל מַעְלָה. וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַע שְׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְלִתְקַן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנַשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגָם.